

Бондаренко Є.А., к.т.н., доц., **Кутін В.М.**, д.т.н., проф.,
Вінницький національний технічний університет, Україна

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЩОДО АНАЛІЗУ РИЗИКУ ЕЛЕКТРОТРАВМАТИЗМУ В ЕЛЕКТРОУСТАНОВКАХ

Рівень електротравматизму в Україні багаторазово перевищує рівень в технологічно розвинених країнах. Вирішення зазначеної проблеми повністю відповідає вимогам світової спільноти, оскільки сьогодні в більшості високорозвинених країнах світу існує загальноприйняте і всім зрозуміле правило – вкладення коштів в заходи для збереження життя і здоров'я людини економічно вигідне – це чудовий вид інвестування.

Для створення ефективної системи електробезпеки на підприємствах паливо-енергетичного комплексу України проводиться робота по впровадженню міжнародних стандартів OHSAS 18001:2007 «Системи менеджменту професійного здоров'я і безпеки – Вимоги», ISO 50001:2011 «Система енергетичного менеджменту – вимоги та керівництво щодо застосування». Указані стандарти передбачають оцінювання професійного ризику здоров'ю. На даний час поняття професійного ризику для електротехнічного персоналу, що обслуговує електротехнічні установки має різне тлумачення і сенс, а показники, що використовуються, не піддаються зіставленню і порівняльній кількісній оцінці.

На основі використання методу пробіт-аналізу ризику автором статті пропонується пробіт-функція ризику електротравматизму [1]. Для загального випадку пробіт-функція є математичною залежністю, яка пов'язує специфічні особливості негативної дії загрози на деякий об'єкт з розміром можливої шкоди. На практиці для більшості випадків загроз безпеки використовується вираз для пробіт-функції, який має вигляд:

$$Pr = a + b \cdot \ln D, \quad (1)$$

де a , b – коефіцієнти, які характеризують ступінь ураження об'єкта захисту від конкретної загрози; D – «оцінка негативної дії».

У випадку електротравмування, як параметр D , приймається величина комплексного критерію небезпеки ураження електричною енергією, який показує в скільки разів електрична енергія, що поглинається тілом людини, перевищує допустиме значення (величина D повинна бути не нижче 0,1), тобто:

$$D = W_{h.} / W_{h. don.} \cdot \quad (2)$$

Згідно із гігієнічною класифікацією праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу ГН 3.3.5-8.6.6.1-2002, небезпечні умови праці від дії електричного поля промислової частоти починаються при перевищенні допустимих норм в 40 разів, тому за величину D приймається значення 41. При заданій величині D , відповідно до таблиці для визначення значень пробіт-функції за [1], коефіцієнт a приймається рівним 2,5, а значення $b = 0,7$. Таким чином, вираз для ризику електротравматизму, з урахуванням (1), прийме вигляд:

$$R = 2,5 + 0,7 \cdot \ln(W_{h.} / W_{h. don.}). \quad (3)$$

В залежності від ступеня ризику має бути передбачена черговість та час проведення заходів з електробезпеки для мінімізації ризику від дії електричної енергії.

Висновок. Відповідно до методу обліку особливостей пари «чинник–наслідки» побудована функція ризику електротравматизму, використання якої дає можливість підвищити рівень електробезпеки від ураження людини електричною енергією.

Список використаних джерел

Бондаренко Є. А. Пробіт-аналіз ризику електротравматизму / Є. А. Бондаренко // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2012. – № 6. – С. 97–100.